

i pèrdua primerenca del *b*, que és la mena d'aspiració més dèbil que té l'àrab: sonora i a penes audible. Si guí que la *i* es pronunciés *é* en vulgar, darrere *b*, o que *-eiğ* se simplifiqués en *-éğ*. És possible que en altres parlars aquesta arrel s'alterés en formes no gaire divergents de *-eiğ*; Hess (13) registra els NPP *bu'äiğ* (etc.) i *Bb'äiğ*; *PAlc* porta *ä'jéb* «agradamiento» «agradar: *ä'jebi...*» (94b4, 80.8).

¹ Probablement és arabisme el rífeny *erborg* 'llamp' 'llampec' < àr. *baraq* 'llampegar'; en tot cas, sense relació amb els mots que interessin. — ² Una variant dins la pista mossàrab (diríem *c*₂) fóra partir de *pinar de Verger*, tenint en compte que el poble de Verger es troba només a uns 3 k. de Beniarbeig, i vora aquest hi ha alguns pins en els pendents de Segàrria. Aquesta proximitat amb Verger ens impressiona i també la intervenció de l'àrab justificaria *p > B*; admetriem que una de les *r* s'hi perdés per dissimilació; però suposar la desaparició del *de* en una accentuació àrab-vulgar *-érger* i haplogogia, són masses condicions; dins la hipòtesi mossàrab, valdria més atènyer-se a *c*₁.

BENIARDA

Poble de la Vall de Guadalest, i BENIRREDRÀ poble de l'Horta de Gandia. En tractem en un mateix article, encara que siguin llocs ben separats, perquè en el fons vénen del mateix ètímon aràbic, amb evolució 30 diferent.

1) PRON. POP.: *beniardá* 1963, a Benimantell, Benifato i altres pobles de la vall (xxxiv, 30 ss.). Dita popular «ni a *Beniardà* ho volen» es diu d'una cosa roïna (Salvà, *Callosa* II, 120).

DOC. ANT. Ja figura en el *Rept.*: *Benerida* junt amb *Benacim*, com alqueries de la vall de Guadalest (ed. Bof. 474, ed. moderna, vol. II, f° 79v): no hi ha doncs confusió possible amb *Benirredrà*, bastant apartat d'aquesta vall; quant a *Beniàssim* vaig recollir-l'hi 40 jo (1963) com a pda. rural de *Beniardà* (xxxiv, 39.1) i Salvà observa també, en recollir aquest nom en el *Rept.*, que «*Benaçim* es hoy el nombre de una pda. rural» (*Callosa* I, 24, n. 19. 1325). *Beniarda* llegeix J. G. M. a l'A.C.A., reg. 227, f° 158, també amb *Beniàçim* i en el mateix registre (f° 154).¹ Segons SSiv. (Nom. 105) *Beniardà* fou erigit el 1535 en rectoria de moriscos, amb 25 cases, desmembrant-la de Guadalest.

Expulsats els moriscos hi celebrà missa el 1612 50 el rector del Castell, i s'hi recolliren almoines; des de 1613 s'hi compilaren uns *Quinke Libri*, si bé sembla que ho feien els rectors de Confrides i *Alfofra* (*Alfabra* errada tip.). SSiv. hi consigna una llista de noms de pdes. (útil malgrat les errades de còpia que s'hi 55 noten). Tenia 34 o 46 moriscos els anys 1563 i 1602 (Lapeyre) i ja no és en el cens de 1609. En dona bibliografia Lz. Vargas, c. 1774 (I, 71).

Un morisc valencià escrivia en àrab a un amic l'any 1595, demanant-li armes; i ho fa datant la carta «*min* 60

Bāni Rizā»; el publicador L. P. Harvey (*Al-Andalus* xxxvi, 1971, p. 11.5, i p. 103.8) es limità a transcriure i traduir «from *Bani Rida*» (text reproduït per C. Barceló, en la seva tesi de textos moriscos, p. 375, § 10v.8). Com és sabut la lletra *zai* de l'àrab és una vibril·lant sonora (semblant a la *th* sonora anglesa i a la nostra *d* intervocàlica), però emfàtica. Això sona doncs, aproximadament *reða*, accentuat probablement. *redá*. Descartem la possibilitat d'identificar aquesta localitat morisca amb *Benirredrà* de l'Horta de Gandia, no sols perquè ja ens consta que *Beniardà* figura en la forma *Beneridà* en el *Rept.*, sinó perquè l'Horta de Gandia era país molt més pacífic, mentre que la vall de Guadalest fou el gran centre de resistència morisca en el S. XVI, amb freqüents xocs armats, assalts en represàlia etc.: d'aquí aquesta demanda d'armes, que no hauria fet un dels pacífics i industriuos moriscos gandienços.

2) BENIRREDRÀ poble de l'Horta de Gandia.

PRON. POP.: *Beniadrá* com ho sento a Beniopa, *biniaadrá* a Daimús (1962, xxxii, 199.23; xxxiii, 15), si bé altres més «sabuts» em parlaren de *beniredrà*, que és com ho va oír J. G. M. el 1935 a Teulada i rodalia. 25

DOC. ANT. En el *Rept.* hom ha llegit *Beninida*, nom d'una pda. de terres (p 365); i com que és en una donació que féu Jaume I el 1244 (durant el setge de Xàtiva), i la situa a Bairén (el gran castell de sobre Gandia), ha de ser *Benirredrà*, i sens dubte és errada de còpia per *Beniridà*. En efecte: *Benyreda* llegeix J. G. M. en un doc. de 1325 de l'A.C.A. (reg. 227, f° 154), nom citat entre Barx i Ondara: Barx és molt prop de *Benirredrà*, i Ondara un poc més lluny, amb *Benirredrà* a mig camí entre els dos, i tots tres són lluny del *Beniardà* de Guadalest.

Igual variant en Escolano (a. 1610); de qui extractem: «después de Daimús, baxando al Grao de Gandia, se siguen tres lugarejos de cristianos nuevos, un poco remotos del mar, que son Alquerieta o Alqueria de Tamarit [avui *Alqueria de la Comtessa*] con 10 casas --- por los moros *Real Verdeguer*; *Miramar*, con 50, y *Benireda*, con 40, del Cabildo de Valencia»; hi afegeix SSiv. (Nom., 137) que es desmembrà el 1535 de la parròquia de Real, com a rectoria de moriscos; i a fi del S. XVI el «Beato J. d. R.» el segregà, amb 50 cases de moriscos.

Els escriuen *Beni(r)redà*, amb *-dà*, sense la *r* afegida. Però *-drà* ja en els censos dels Ss. XVI-XVII: *Benirredrà* amb 65 moriscos a. 1609 (Reglã, 117); amb 25, 43, 30, 65 en els censos de 1527 ss., advertim que els de 1563 i 1572 el descomponen en B. i *Benirredrà* de Capítol (aquest amb 16 o 14 cases) (Lapeyre).

ETIM. Asín (*Contr.*), pobre àrbitre, tira l'esponja davant tots dos noms; jo havia dubtat davant l'arabisme de *Benirredrà* pensant que una arrel *rdr* ni es coneix en àrab ni hi pogué existir (puix que el sistema de la llengua no admet arrels amb consonants primera i tercera iguals). Però és que aquí la segona *r* és